

گامی نو در جهت بازآفرینی هدفمند رساله‌های عملیه

در سال‌های اخیر تلاش‌های چشمگیری در عرصه تدوین تخصصی احکام به انجام رسیده که از آن جمله می‌توان به رساله توضیح المسائل موضوعی و یا رساله مصور و... اشاره نمود. اما یکی از تلاش‌های اخیر و بسیار ارزشمندی که در این حوزه شکل گرفته است کتاب «رساله عملی: کلیات احکام برای نوجوانان» است که به توسط نشر هیاهو منتشر شد.

در سال‌های اخیر تلاش‌های چشمگیری در عرصه تدوین تخصصی احکام به انجام رسیده که از آن جمله می‌توان به رساله توضیح المسائل موضوعی و یا رساله مصور و... اشاره نمود. اما یکی از تلاش‌های اخیر و بسیار ارزشمندی که در این حوزه شکل گرفته است کتاب «رساله عملی: کلیات احکام برای نوجوانان» است که به توسط نشر هیاهو منتشر شد.

یکی از مسایل مهمی که همواره مورد دغدغه و محل توجه اهالی قلم و به خصوص فعالان عرصه دینی بوده است، بازآفرینی رساله‌های توضیح المسائل مراجع معظم تقلید بوده که در عین اهمیت و رجوع همیشگی و مستمر اقشار مختلف و به ویژه جوانان و نوجوانان، گاه به دلیل ثقیل بودن واژگان و غامض بودن مفاهیم، آن‌ها را دچار اشکال می‌نموده است.

ضرورت بازآفرینی و ساده نویسی رساله های عملیه

در سال‌های اخیر تلاش‌های قابل توجهی در این عرصه به انجام رسیده که از آن جمله می‌توان به رساله توضیح المسائل موضوعی و یا رساله مصور و... اشاره نمود. اما یکی از تلاش‌های اخیر و بسیار ارزشمندی که در این حوزه شکل گرفته است کتاب «رساله عملی: کلیات احکام برای نوجوانان» است که به توسط نشر هیاهو منتشر شد.

در این اثر تلاش شده است تا «رساله عملی» به مثابه گامی برای ساده سازی توضیح المسائل ها مورد توجه واقع گردد و در رساتای این نیاز و ضرورت اساسی که رساله‌های فقهی نیازمند ساده سازی و بازنویسی است، اقدامی ارزشمند و جدی صورت پذیرد. این اثر، حاصل پژوهش‌های یک پژوهشگر فقه و حقوق برای ساده سازی و ارایه احکام فقهی مشهور و غالب مراجع عظام تقلید به شکل امروزی برای قشر نوجوان است که در کتابی با عنوان کتاب «رساله عملی: کلیات احکام برای نوجوانان» توسط نشر هیاهو منتشر شد.

نیاز به کتابهایی که متناسب با حوصله جوانها باشد

مهدی اعتمادی بروجنی که این پژوهش را زیر نظر دو تن از مراجع تقلید قم و با نوآوری در تقسیم بندی و بیان امروزی احکام پیش برده است، با اشاره به ضرورت بازنویسی و ساده سازی رساله‌های احکام برای نسل جدید می گوید: آموزش احکام از دوره نوجوانی شروع می‌شود اما بعضاً این طیف برای فراگرفتن احکام مورد نیاز حوصله و توانایی مراجعه به رساله‌ها و توضیح المسائل ها ندارند؛ زیرا این رساله‌ها به عنوان کتاب‌های مرجع شناخته می‌شوند که «مخاطبان هدف» مشخصی دارند، بنابراین باید احکام را با اهم دسته بندی و بازنویسی، به زبان ساده، مرحله به مرحله نوجوانان آموزش داد.

این پژوهشگر حوزه فقه و حقوق، با تاکید بر اینکه کتاب «رساله عملی» در پی ایجاد بدعت در شیوهی بیان احکام فقهی نیست، خاطرنشان کرد: بازنویسی و ساده‌سازی احکام در این مجموعه به معنای مخدوش کردن ماهیت آن‌ها نیست، بلکه احکام صرفاً به شکل امروزی و با ترتیب منطقی خاص برای آن دسته از مخاطبانی تدوین شده که در مرحله آغازین آشنایی با احکام قرار دارند.

رساله هایی که نه در شکل ظاهری و نه در متن، تناسبی با نیاز و خلیات جوانان ندارند

رساله‌های مراجع عظام تقلید به دلیل اینکه از نظر شکل ارایه و بیان متناسب با فضای امروزی تدوین نشده است، نیازمند بازنویسی است و این کتاب تلاشی است در این راستا. احکام بیان شده در این کتاب نیز بدون آنکه اشاره به فتاوی مرجع تقلید باشد، بر اساس نظر مشهور و غالب مجموع فقها گردآوری، دسته بندی، تنظیم و ساده سازی شده است.

اصولات خود واحد است و فقها بر آن اتفاق نظر دارند، مثل اصل نماز و روزه که تکالیف همه در آن یکسان است. اما در فرعیات فقه طبعاً اختلاف نظر وجود دارد و مردم عادی در این فرعیات می‌توانند مطابق رویه عقلا، از نظر «مشهور» فقها یعنی آنچه مقبول اکثر آن‌هاست پیروی کنند.

از نظر مشهور و غالب فقها تا حاشیه‌ای به فتواهای متفاوت

هر صفحه این مجموعه کم حجم به دو بخش مجزا تقسیم شده، که در بخش اصلی که مهم‌ترین بخش کتاب است، نظر مشهور و غالب فقها ذکر شده است و در بخش حاشیه‌ای به فتواهای متفاوت درباره برخی از فرعیات اشاره شده است. اعتمادی همچنین با اشاره به چگونگی گزینش احکام فقهی مورد نیاز نوجوانان در این کتاب یادآوری کرده است که بیان همه احکام برای نوجوانان نه تنها ضروری نیست بلکه از حوصله آنان نیز خارج است، برای همین با صرف نظر از احکام متفرقه‌ای که مسائل مبتلا به نوجوانان امروز نیست، تنها احکامی در این مجموعه آمده است که پیشامد آن برای این طیف محتمل است. همچنین با به کارگیری زبانی ساده و ترتیب منطقی احکام این مجموعه در سه بخش احکام عبادی، معیشتی و حکومتی ارایه شد.

راه چاره ای برای عبور از این حقیقت تلخ

حقیقت تلخ آن است که امروزه میان نسل جدید و کتاب‌های فقهی فاصله وجود دارد و کم کردن این فاصله در محتوا به عهده

پژوهشگران حوزه فقه و حقوق بوده، آنان می‌توانند با بازنویسی و ساده سازی احکام، نقش مهمی در فهم بهتر نوجوانان از احکام ایفا کنند. خاطر نشان می‌شود کتاب «رساله عملی: کلیات احکام برای نوجوانان مطابق نظر مشهور فقها» به قلم مهدی اعتمادی بروجنی با طرح جلدی متفاوت در 95 صفحه با قیمت 7500 تومان در دسترس علاقه مندان است.